

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 33P/78/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123207038
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Kordošová
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2024:2123207038.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava sudkyňou JUDr. Janou Kordošovou vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: K. H., narodený X.XX.XXXX, bytom ako matka, v konaní zastúpený opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, dieťa matky: I. D., narodená XX.X.XXXX, H. XXX/X, D. (navrhovateľka), a otca: K. H., narodený XX.X.XXXX, trvale bytom D., o návrhu matky na pozbavenie otca výkonu rodičovských práv, takto

rozhodol:

I. Otec sa pozbavuje výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľka sa návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 12.9.2023 domáhala vydania rozhodnutia, ktorým by súd pozbavil otca výkonu rodičovských práv k maloletému dieťaťu s odôvodnením, že maloletý K. sa narodil z partnerského vzťahu jeho rodičov, ktorí spolu žili ešte rok potom v spoločnej domácnosti; počas spolužitia sa otec o syna vôbec nezaujímal, neprispieval na jeho výživu. Pracoval sporadicky a všetky zarobené peniaze miňal pre vlastné potreby, prevažne však na alkohol; po jeho požití bol agresívny, verbálne matku neustále napádal, no k fyzickému útoku z jeho strany neprišlo, lebo navrhovateľka vždy včas opustila byt a utiekla spolu s maloletým k rodičom alebo ku kamarátke a tam prečkala, kým sa otec ukludní. Rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 20P/5/2022-123 zo dňa 27.2.2023, právoplatným dňa 25.3.2023, súd zveril maloletého do osobnej starostlivosti matky, ktorá je oprávnená maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok, otec je povinný platiť výživné vo výške 150 eur mesačne a styk otca s dieťaťom sa neupravil. V roku 2019 nastúpil otec na výkon trestu do Q., lebo rozbil matke celý byt. Po jeho prepustení rodičia obnovili spolužitie asi na dva mesiace, počas ktorých sa správanie otca k matke nezmenilo a jeho agresivita sa stupňovala. Vyvrcholilo to tým, že jedného dňa prišiel otec domov značne pod vplyvom alkoholu a chcel sa hrať so synom, s čím matka nesúhlasila, preto ju otec verbálne napadol, odmietol opustiť byt a ona privolala hliadku PZ. Keď prišli policajti, otec už doma nebol a matka pred príslušníkmi PZ vymenila zámok na dverách, tiež podala na neho trestné oznámenie a takisto návrh na zákaz priblíženia sa k matke. Uznesením Okresného súdu Trnava č. k. 14C/49/2022-27 zo dňa 12.10.2022, právoplatným dňa 3.11.2022, súd neodkladným opatrením nariadil otcovi, aby sa k matke nepribližoval na vzdialenosť menšiu ako 10 metrov a aby ju písomne, telefonicky, elektronickou komunikáciou alebo inými prostriedkami nekontaktoval. Dňa 8.7.2023 bol otec maloletého prepustený z výkonu trestu po odsúdení za nebezpečné prenasledovanie. Matka zdôraznila, že počas spolužitia s nimi, žil otec dieťaťa neusporiadaným životom, nepravidelne pracoval, neprispieval na chod domácnosti, ani na výživu syna, nezaujímal sa o nich. Tiež sa stalo, že ponúkol synovi alkohol a na balkóne cigaretu, ktoré pre svoju nevedomosť maloletý konzumoval. Od rozchodu rodičov dňa 16.8.2022 otec nejaval žiaden záujem o svojho syna a výživné platiť v nižšej výške ako mu bolo stanovené. Matka v návrhu upozornila na závery znaleckého posudku MUDr. A.

K., znalkyne z odvetvia psychiatria zo dňa 20.10.2022, vypracovaného na podnet OR PZ Trnava, z ktorého vyplýva, že otec je závislý od alkoholu a má disharmonickú osobnosť, ktorá je charakterizovaná vyšším sebavedomím, sebahodnotením, vynucovaním si dominancie vo vzťahoch slovnou agresivitou a vyhrázaním sa, s hlbokou nedostatočnosťou citového života, s neschopnosťou vytvoriť stabilný citový vzťah, so sklonom k slovnej a fyzickej agresivite, k opakujúcej sa majetkovej a násilnej trestnej činnosti, s absenciou motivácie pre zmenu správania, s obviňovaním iných za vlastné problémy a neochotou poučiť sa z vlastných chýb. K návrhu pripojila matka rodný list maloletého K. H. narodeného X.XX.XXXX, trestný rozkaz Okresného súdu Trnava č. k. 4T/34/2022-350 z 12.1.2023, list otca, znalecký posudok na otca v trestnom konaní, jeho odpis z registra trestov, rozsudok tunajšieho súdu č. k. 20P/5/2022-123 zo dňa 27.2.2023. Okrem týchto listín založených do spisu matkou, s ktorými sa súd oboznámil na pojednávaní dňa 5.2.2024, súd vykonal lustrácie otca v Registri obyvateľov, v Sociálnej poisťovni a v ZVJS, ktorých závery tiež zohľadnil. Popri tom vypočul osobne matku, procesného opatrovníka maloletého a bez prítomnosti otca vec rozhodol tak ako je uvedené vo výroku.

2. Otec maloletého K. sa k návrhu matky nijako nevyjadril, hoci návrh s prílohami prevzal osobne za súčinnosti polície na adrese jeho zamestnávateľa dňa 23.10.2023 (viď doručka pripojená na č. l. 60 spisu). S ohľadom na ignorovanie výzvy súdu sa prezumovalo, že voči obsahu návrhu matky nemá otec žiadne námietky. Zo správy polície datovanej 2.11.2023 vyplynulo, že otec sa v Obci D., kde má evidovaný trvalý pobyt, už dlhší čas nezdržiava a iná adresa otca im nebola známa. Prostredníctvom ďalšieho zamestnávateľa otca O. s.r.o. (od 23.11.2023) sa nepodarilo zásielku s predvolaním otcovi doručiť. Otec opätovne nastúpil do výkonu trestu odňatia slobody v Q. dňa 4.2.2024, čo súd zistil z jeho lustrácie prostredníctvom ZVJS. Z vykonaných dôkazov mal súd dostatočne preukázaný skutočný stav veci potrebný pre rozhodnutie o tomto návrhu matky, aj bez vyjadrenia otca k výkonu jeho rodičovských práv a povinností.

3. Matka na pojednávaní dňa 5.2.2024 pred súdom uviedla, že otec maloletého K. pácha rozsiahlu trestnú činnosť, aj momentálne by mal znova nastúpiť do výkonu trestu. V roku 2019 bol zadržaný políciou, predtým žil s matkou v spoločnej domácnosti od narodenia dieťaťa, ale toto spoluzitíe bolo z jej pohľadu hrozné. Otec bol väčšinu času pod vplyvom alkoholu, striedal roboty, neprispieval na domácnosť. Nemal k synovi vybudovaný žiadny vzťah. Každému rozprával, že chlapec nie je jeho dieťa. Od prepustenia z výkonu trestu v roku 2021 sa stretol s maloletým dvakrát, potom už nemal o neho záujem. K. sa o otcovi vyjadruje negatívne, matka ho doma nespomína pred synom. Výživné posielal z výkonu trestu vo výške okolo 40 eur mesačne, v októbri 2023 poslal k rukám matky 150 eur a v novembri 2023 sumu 170 eur. Naposledy prispel na výživu dieťaťa v januári 2024 okolo 50 eur. Otec má dlh na výživnom podľa správy od exekútora z 26.1.2024 doloženej do spisu matkou vo výške 1.068,57 eur. Postoj maloletého je taký, že za svojho otca považuje matkinho otca, teda svojho dedka, ktorý sa mu venuje. Aj keby otec podľa matky prejavil záujem o stretávanie s dieťaťom, bolo by to len kvôli tomu, aby matke ublížil. Otec strieda pobyty vo výkone trestu s pobytmi na slobode, je nevyspytateľný, veľa pije alkohol, matka má z neho strach, nie je dobrým príkladom pre svoje dieťa. Bol schopný vyhodiť matku z jej bytu aj s malým bábätkom. Zástupkyňa procesného opatrovníka žiadala, aby súd návrhu matky vyhovel, lebo je v záujme dieťaťa, vzhľadom na spôsob života jeho otca a ľahostajný vzťah k dieťaťu, pozbaviť druhého rodiča výkonu rodičovských práv.

4. Z rodného listu maloletého K. H., narodeného X.XX.XXXX v Trnave vyplýva, že jeho otcom je K. H., rodený D., narodený XX.X.XXXX v U. a matkou je I. D., narodená XX.X.XXXX v Trnave. Z Trestného rozkazu datovaného 12.1.2023 je zrejmé, že otec maloletého spáchal voči matke prečin nebezpečného prenasledovania, za ktorý bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 10 mesiacov. Podľa lustrácie otca v databáze ZVJS je od 4.2.2024 opätovne vo výkone trestu v Q.. Z výpisu z Registra trestov GP SR a zo znaleckého posudku súd zistil, že otec 12 záznamov prevažne za násilnú trestnú činnosť, ktorú páchal už ako mladistvý, aj v zahraničí, kde bol ženatý, ale manželka sa s ním rozviedla, keď nastúpil do výkonu trestu. Bol odsúdený na 10 rokov. Po prepustení odišiel do Rakúska, kde tiež páchal trestnú činnosť. So svojou matkou sa nestretáva dlhodobo, prerušila s ním kontakt. Podľa lustrácie otca v Sociálnej poisťovni od marca 2022 doteraz vystriedal otec šesť zamestnaní a medzitým bol aj vo výkone trestu. Z rozsudku tunajšieho súdu č. k. 20P/5/2022-123 z 27.2.2023 právoplatného 25.3.2023 vyplýva, že maloletý K. bol zverený do osobnej starostlivosti matky, ktorá ho zastupuje a spravuje jeho majetok; otec bol zaviazaný k plateniu výživného na maloletého vo výške 150 eur mesačne; stretávanie mali neupravené. Otec si vyživovaciu povinnosť neplní riadne, má dlh na výživnom cez tisíce eur. O syna sa nezaujíma, nevybudoval si k nemu žiaden vzťah, ponúkol mu alkohol i cigarety a malý ich pre

nevedomosť konzumoval; s matkou dieťaťa má otec veľmi narušené vzťahy, vulgárne jej nadával pod vplyvom alkoholu, zničil jej byt, prinútil ju utiecť, vymeniť zámky, vzbudzoval v nej strach a vybudoval pocit odporu. Matka preto požiadala súd, aby sa výkon rodičovských práv a povinností k maloletému sústredil iba u nej.

5. Podľa § 38 ods. 4 Zákona o rodine (č. 36/2005 Z. z.), ak rodič zneužíva svoje rodičovské práva a povinnosti najmä týraním, zneužívaním, zanedbávaním maloletého dieťaťa alebo iným zlým zaobchádzaním s maloletým dieťaťom, alebo výkon rodičovských práv a povinností napriek predchádzajúcim upozorneniam závažným spôsobom zanedbáva, súd pozbaví rodiča výkonu rodičovských práv. Podľa § 39 ods. 1 a 4 Zákona o rodine, ak súd rozhodol o obmedzení alebo pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu iba vo vzťahu k jednému z rodičov, vykonáva rodičovské práva a povinnosti v plnom rozsahu druhý rodič (1). Vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu o obmedzení alebo pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu nezaniká (4).

6. Za závažné zanedbávanie rodičovských práv a povinností sa podľa konštantnej judikatúry považuje najmä ich dlhodobé neplnenie voči maloletému, nezáujem o dieťa, nemorálny spôsob života rodiča, jeho opakovaná trestná činnosť aj voči členom rodiny, sústavné a riadne neplnenie vyživovacej povinnosti voči dieťaťu a podobne. Pozbavenie výkonu rodičovských práv je zásadným zásahom do vzťahu medzi rodičom a dieťaťom s najtvrdšou sankciou, ktorú zákon o rodine pozná. Aby tento zásah do vzťahu medzi rodičom a dieťaťom bol odôvodnený, nestačí len ojedinelé vybočenie alebo opomenutie rodičovskej starostlivosti, ale zneužívanie či zanedbávanie rodičovskej zodpovednosti takého stupňa, že pozbavenie rodičovskej výchovy je jediným účinným prostriedkom ochrany dieťaťa. Predpokladom pozbavenia je, že rodič neplní svoje povinnosti, aj keby ich plniť mohol. Súčasne však judikatúra pripúšťa, že opatrenie podľa § 38 Zákona o rodine sa dá zrušiť a rodičovské právo obnoviť, ak odpadnú dôvody, pre ktoré došlo k pozbaveniu rodičovských práv. Ak súd rozhodne o pozbavení jedného z rodičov dieťaťa výkonu jeho rodičovských práv a povinností, koncentruje sa ich výkon do rúk druhého rodiča, ktorý ich vykonáva v plnom rozsahu. Jediná povinnosť, ktorá ostáva nezodpovednému rodičovi zachovaná, je vyživovacia. Totižto aj v prípade, ak boli rodičovské práva a povinnosti rodičom obmedzené, ich výkon bol pozastavený alebo boli výkonu rodičovských práv a povinností pozbavení, pretrváva im naďalej povinnosť zabezpečovať výživu svojho maloletého dieťaťa.

7. V danom prípade bolo z vykonaných dôkazov spoľahlivo preukázané, že otec maloletého K., ktorý sa opätovne už niekoľkokrát nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, ani počas pobytov na slobode neprejavoval skutočný, či akýkoľvek opravdivý záujem o výchovu svojho už päťročného syna; vyživovaciu povinnosť si plnil v menšej ako súdom stanovenej výške, a preto mu vznikol dlh na výživnom vo výške tisíc eur. K návrhu sa nijako nevyjadril, svojou pasivitou prejavil ľahostajný postoj k vykonávaniu jeho rodičovských práv a povinností voči maloletému dieťaťu. Otec nemal ani pred nástupom do výkonu trestu stabilné zamestnanie, prácu často menil, adresu jeho pobytu súd nezistil ani za súčinnosti polície. K. H. nadmerne požíva alkohol, trpí závislosťou, ktorú popiera; má disharmonickú osobnosť s hlbokou nedostatočnosťou vyšších morálnych citov, bol opakovane verbálne agresívny voči matke maloletého a fyzicky voči jej majetku, za čo bol aj odsúdený. Rodič s takýmto správaním nemôže byť pozitívnym vzorom pre svoje dieťa, s ktorým nemá vybudovaný žiadny vzťah. K. za svojho najbližšieho muža v živote považuje dedka, ktorý ho má rád a venuje sa mu. Vlastného otca v najužšej rodine nespomínajú pre negatívne zážitky z minulosti. Vzhľadom na všetko uvedené súdu neostávalo iné ako návrhu matky na pozbavenie druhého rodiča výkonu rodičovských práv a povinností vyhovieť. Od právoplatnosti tohto rozsudku sa skoncentrujú do rúk matky a otcovi ostane zachovaná len vyživovacia povinnosť.

8. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP (Civilného mimosporového poriadku), že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu, lebo tento zákon neustanovil inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na tunajšom súde. V odvolaní sa uvedú všeobecné náležitosti podania: a) ktorému súdu je určené, b) kto ho robí, c) ktorej veci sa týka, d) čo sa ním sleduje, e) podpis, f) spisová značka, a tiež osobitné náležitosti: g) proti ktorému rozhodnutiu odvolanie smeruje, h) v akom rozsahu sa napáda, i) z akých dôvodov sa

rozhodnutie považuje za nesprávne - odvolacie dôvody, j) čoho sa odvolateľ domáha - odvolací návrh (§ 127 ods. 1, 2 a § 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že: a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP). Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP). Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 1 a 2 CMP). V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy (§ 63 CMP).